

i ozbiljan studij. Ama u tome i jest zlo: da mi današnju omladinu teško predobivamo za ozbiljan i dubok studij. Pa zato neka barem ono, što kako tako znađe, bude solidno i ispravno, kako to može dati jedan leksikon kao što je Herderov.

Njegova je odlika o tomu, da se može čitati i kao knjiga baš radi toga, što zaokruženo znanje pruža u spomenutim člancima (»Rahmen-artikel«), što je kršćanski, što je savremen i što je blizu potrebama života. Po gdjejoja je stvar napuštena, koja nema naročite veze s današnjim pogledima na životne potrebe. A sve je uvijek radeno s pogledom uprtim na visoki etički ideal čovječanstva, s dužnim poštovanjem prema vjeri i svim kulturnim tekovinama ljudskim. Mislím, da se ni inovjerci ne će moći potužiti na nj, jer je objektivnost prva odlika svakog katoličkog pothvata. Jedino u pitanjima političke prirode, tu dolazi do izražaja njemačko gledište, osobito kako se formiralo nakon rata. U tim se pitanjima svatko ne će složiti sa stanovištem pisaca pojedinih dijelova. Ali, konačno, to je razumljivo, i mi kao inostranci, ne smijemo toga zamjeriti.

U prilikama u kakovima mi živimo i prema sretstvima, s kakovima raspoložemo, mnogo će vode proteći Savom, dok mi uzmogremo imati svoj leksikon, koji bi odgovarao katoličkom naziranju na svijet; pa zato preporučujemo našem svećenstvu i našoj katoličkoj laičkoj publici, da nabavi ovaj Herderov leksikon. Nikada se ne će pokajati. Nema sumnje, da će se djelo sada, kad je dovršeno, moći za kratko vrijeme dobiti i nešto jeftinije od originalne cijene, a što je glavno i na otplatu. To će i društvima i pojedincima olakšati nabavu.

A. Ž.

Lhomme Pierre: Mariage et fécondité selon les exigences de la loi morale. Paris 1935, P. Téqui, 8, str. 55. Fr. 3.—.

Grimaud Charles: Foyers brisés, aux veufs, aux veuves, aux abandonnés. Paris 1936. P. Téqui, 8°, str. IX+282. Fr. 12.—.

1. — Knjižica radi o problemu periodičkog uzdržavanja u braku u smislu izvoda Knaus-Oginove teorije, a u interpretaciji dr. Smuldersa. O stvari se danas govori s puno naučnog pouzdanja, pa se pojedini moraliste ne ustručavaju periodičko uzdržavanje u braku pretstaviti kao jedno naročito sretno sretstvo u izvjesnim poteškoćama, što ih sobom nosi bračni život. I autor ove knjižice to čini, no nipošto neoprezno i neograničeno, nego u granicama moralno dozvoljenoga.

Ne donosi ništa nova, nego samo poučava, ali uz potrebne napomene opreza i rezerve u ovako važnoj stvari. Spominje i do sada izašle knjige o tom problemu na francuskom i stranim jezicima.

Potpisani će također, ako Bog dâ zdravlja, u najskorije vrijeme izdati istu takovu knjigu za informaciju našem svećenstvu, a po njihovom izboru i odobrenju i onim katoličkim obiteljima, koje zaslužuju, da im se u ovoj stvari s uputom izade u susret.

2. — Naša sredina, priznajmo, posvećuje veoma malo pažnje onima, koje je između njih život teško pogodio i ognjišta im polomio... zapretao onu vatru, koju su oni stupajući u brak zapalili s toliko ljubavi, žrtava, suza i nada. Mi jedva dospijevamo, da pružamo kruha onima, na kojima ostaje buduće pokoljenje i sav život, a, eto, veliki narodi nalaze i potreb-

nim i pametnim, da svrate posebnu pažnju na udovce i udovice, te njihovoj ranjenoj psihi posvete riječi utjehe. I doista: s mnogo se finog razumijevanja, delikatne psihologije, vrijednih opažanja odlikuje ova knjiga znanoga abbé Grimauda. Mnogu će ona dušu utješiti i razblažiti u tužnim i bolnim osjećajima, na koja subraća ljudi premalo paze u svojoj rastresenosti i u žurbi na svojoj životnoj stazi.

Preporučujemo ovu knjigu našem dušobrižnom svećenstvu i upozorujemo na nju one, koji vladaju franceskim jezikom. Autor je knjigu podijelio u 3 dijela: Slož — Život na ruševinama — Novo zdanje... Svuda po njemu unose svijetlo i novi život načela pravo shvaćenog i proživljenoga kršćanstva; bez njega je ovo stanje u najviše slučajeva prosto nepodnosivo ili je tek jedno bijedno životarenje, gore od smrti. A. Ž.

Šanc Franjo S. J.: Stvoritelj svijeta, njegova egzistencija i narav i njegov odnos prema svijetu. Sarajevo 1935, 8°, str. XXIV+320.

Ima već godina dana otkako je izašla ova vrijedna knjiga. Sva se naša, osobito katolička kritika, osvrnula na nj i pohvalila ga kao djelo pisano s mnogo znanja, sprema i sposobnosti. Ne znam, radi čega nije na ni bilo do sada osvrta u »Bogoslovskoj Smotri«, kad je djelo i filozofsko i teološko, koje mora zanimati ljude od struke. Ja dolazim, istina, malo okasno, da o tom djelu kažem koju riječ, ali mene će ispričati oni, koji znadu, da su drugi razlozi teške prirode u mom životu posljednje godine priječili, da ranije dodem do riječi. A uzimam je i sada u prvom redu da ispunim dužnost prema listu, kojemu sam još neko vrijeme urednikom. Na njegovim stupcima, smatram, ne smije izostati osvrt na djelo suradnika njegovog P. Šanca, jer se takova djela kod nas ne pojavljuju svake godine; u drugom redu, da odam priznanje radu vrijednoga profesora sarajevske bogoslovije, od kojega, ako ga Bog poživi, možemo očekivati, da će našu filozofsko-bogoslovsku knjigu obdariti još kojim djelom.

Šancova se knjiga dijeli u dva dijela: prvi obrađuje činjenicu opstojnosti Boga, a drugi Božji odnos prema svijetu. Tri poglavlja iz prvoga dijela rađe o putu k Bogu i dokazima za Njegovu opstojnost, a samo jedno poglavlje radi o »naravi« Stvoritelja i to o Božjoj osobnosti. To je poglavlje razmjerno i kratko (str. 85—95), pa bi obzirom na natpis: »Kakvo je biće Stvoritelj?«, moglo biti i potpunije, da narav Stvoritelja ponešto osvijetli i s drugih strana. Autor je međutim pustio s vida teološka razmatranja, koja bi tu bila na mjestu, pa se zabavio filozofskim pitanjima, što su od osnovne važnosti po predmet.

Drugi je dio pun ne samo zanimivoga, nego i važnoga sadržaja. Taknuta su i iscrpno obrađena pitanja, koja leže na dušama tolikih, što se danas udaljuju od Gospoda Boga samo zato, jer im možda nikada nitke nije znao ovako progovoriti, kako im ovdje progovara P. Šanc. U ovom dijelu Šancove knjige vidim sretstvo, preko kojega će moći kod nas popraviti svoj duševni stav prema kršćanstvu naročito oni, koji se ne zadovoljavaju laganim štivom o Bogu, kršćanstvu i njegovim natprirodnim osobinama, nego traže kritički obrazloženo mišljenje, logički dotjerano i zacrkruženo, koje se ne uvija pred poteškoćama površnih skeptika, ali ni pred poteškoćama ozbiljnih nezadovoljnika.